

Sygn. akt ACa 422/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2014r

Sąd Apelacyjny w Szczecinie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Gawinek

Sędziowie: SSA Wiesława Kazimierska

del. SSO Joanna Kitłowska-Moroz (spr.)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2014r na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno-Uslugowemu i Handlowemu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 12 marca 2014r sygn. akt IC 117/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. oddala powództwo;

2. zasądza od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Uslugowego i Handlowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. kwotę 3.617zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.095 zł (siedem tysięcy

dziewięćdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

del.SSO Joanna Kitłowska-Moroz SSA Małgorzata Gawinek SSO Wiesława Kaźmierska

IACa 422/14 UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w pozwie skierowanym przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno Uslugowemu i Handlowemu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. domagała się pozbawienia wykonalności w całości tytułu wykonawczego w postaci ugody sądowej zawartej pomiędzy powodową spółką a pozwaną w dniu 26 stycznia 2007 roku przed Sądem Rejonowym V Wydziałem Gospodarczym w Koszalinie ,w sprawie o sygnaturze akt V GCo 269 / 06 . Nadto strona powodowa domagała

się zasądzenia od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa według spisu kosztów , a jak spis nie zostanie złożony to według norm przepisanych .

W uzasadnieniu swojego żądania pełnomocnik powódki wskazał, że przedmiotową ugodę (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. zawarła przed sądem gospodarczym w Koszalinie albowiem pozwana zataiła rzeczywisty stan rzeczy. Pozwana świadomie i celowo wprowadziła powódkę w błąd co do podmiotu , który spłacił wierzytelność Banku (...) SA wobec dłużnika osobistego banku (...) SA z siedzibą w L.. Podmiotem tym nie była (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. lecz samodzielny podmiot gospodarczy CENTRUM HANDLOWE (...) sp. z o.o. z siedzibą w O.. Tym samym, przedmiotową ugodą sądową powódka zobowiązała się zapłacić świadczenie pieniężne pozwanej mimo braku podstawy prawnej do takiego świadczenia . Pełnomocnik powódki przyznał, że podstawa prawna świadczenia powódki na rzecz pozwanej wynikała z § 8 notarialnej umowy sprzedaży zawartej w dniu 16 grudnia 2003 roku przed notariuszem A. Z. w jej kancelarii notarialnej w O. , zapisanej w repertorium A pod numerem (...) . Umowa ta zawarta została między C (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. i Przedsiębiorstwem Produkcyjno Usługowym i Handlowym (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. . Powódka przyznała, że jest następcą (...) sp. z o.o. w W. .Pełnomocnik powódki przyznał, że strona powodowa skutecznie uchylila się od skutków prawnych zawartej ugody przed wyżej wskazanym sądem gospodarczym w Koszalinie z uwagi na błąd wywołany przez pozwaną Oświadczenie takie powódka przesłała pozwanej pismem z dnia 3 marca 2009 roku . Jako podstawę prawną swojego żądania powódka wskazała na treść art. 918 § 1 i 2 kodeksu cywilnego .

Nadto powódka powołała się na bezwzględną nieważność tej ugody sądowej z uwagi na treść art. 65 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i art. 58 kodeksu cywilnego . Zobowiązanie wynikające z § 8 wyżej wskazanej , umowy notarialnej z 16 grudnia 2003 r. powiązane było z faktem ustanowienia przez pozwaną spółkę na swojej nieruchomości w O. przy Placu (...) - hipotece kaucyjnej do kwoty 5.250.000,00 złotych , na rzecz Banku (...) SA celem zabezpieczenia kredytu udzielonego spółce (...) SA z siedzibą w L. . Skoro jednak pozwana wniosła przedmiotową nieruchomość obciążoną tą hipoteką kaucyjną jako aport do CENTRUM HANDLOWEGO (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. to z tą chwilą pozwana przestała być dłużnikiem rzeczowym Banku (...) SA co do spłaty kredytu udzielonego (...) Chłodnia SA w L. . Z ustaleń powódki wynika , że to CENTRUM HANDLOWE (...) sp. z o.o. w O. zapłaciła jako dłużnik rzeczowy należność pieniężną do Banku (...) SA za dłużnika osobistego (...) Chłodnia SA w L.. Zapłata ta nastąpiła już w grudniu 2005 roku , zaś przedmiotowa ugoda sądowa została zawarta przez strony procesu w dniu 26 stycznia 2007 roku. W dacie ugody sądowej powódka nie miała świadomości , że nie jest zobowiązana do świadczenia pieniężnego na rzecz pozwanej z uwagi na brak jakiegokolwiek stosunku obligacyjnego łączącego strony ugody sądowej .

Pozwana Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe i Usługowe (...) „ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. , zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika , w odpowiedzi na pozew oraz dalszych pismach procesowych wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu , w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych .

W uzasadnieniu swojego stanowiska pełnomocnik pozwanej wskazał, że M. D. (1) będący w zarządzie powodowej spółki był jednocześnie członkiem Rady Nadzorczej pozwanej spółki i miał wiedzę w jakim celu została powołana CENTRUM HANDLOWE (...) sp. z o.o z siedzibą w O. (w skrócie (...) sp. z o.o.) oraz , że to właśnie ta spółka spłaciła dług (...) Chłodni SA w L. , należny Bankowi (...) SA . Sprawa ta była omawiana na posiedzeniach Rady Nadzorczej pozwanej spółki , w których uczestniczył M. D. (1) .

W kolejnych pismach procesowych strona pozwana wskazywała, że § 8 umowy notarialnej z 16 grudnia 2003 roku , na którą powołuje się strona powodowa nie można tłumaczyć w sposób dosłowny. Dowody zebrane w sprawie wskazują bowiem na to , że Bank (...) SA nie wszczął egzekucji sądowej przeciwko pozwanej spółce jako dłużnikowi rzeczowemu (do wysokości hipotece kaucyjnej wpisanej na nieruchomości pozwanej położonej w O.) . W następstwie wszczętego procesu z powództwa (...) SA przeciwko pozwanej doszło do zawarcia ugody przed sądem (...) . Należność pieniężną zabezpieczoną hipotecznie zapłaciła (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. . W tych okolicznościach sprawy § 8 przedmiotowej umowy notarialnej z 16 grudnia 2003 roku należy czytać z uwzględnieniem regulacji zawartej w art. 65 § 2 k.c. to jest przy uwzględnieniu zamiaru stron umowy i celu jaki miał być osiągnięty .

Nadto w ocenie pełnomocnika strony pozwanej, spółka ta jest uprawniona do otrzymania należności pieniężnej objętej ugodą sądową z 26 stycznia 2007 roku, która została zawarta przez strony procesu przed sądem gospodarczym w Koszalinie albowiem pozwana wnosząc aport do (...) sp. z o.o. w O., w postaci nieruchomości gruntowej obciążonej przedmiotową hipoteką kaucyjną poniosła szkodę majątkową albowiem uzyskała udziały w (...) sp. z o.o. w O. o obniżonej wartości, tj o wysokość wierzytelności pieniężnej (...) SA.

Wyrokiem z dnia 12 marca 2014r Sąd Okręgowy w Koszalinie pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci ugody sądowej zawartej w dniu 26 stycznia 2007 roku przed Sądem Rejonowym w Koszalinie w V Wydziale Gospodarczym w sprawie o sygnaturze akt V GCo 269/06 zaopatrzonej w klauzulę wykonalności i zasądził od pozwanej Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Uslugowego i Handlowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 9.812,00 zł (dziewięć tysięcy osiemset dwanaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd I Instancji rozstrzygnięcie to oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W wykonaniu umowy przedwstępnej, zawartej dnia 10 września 2002, C (...) sp. z o.o. w W. (poprzednia nazwa powodowej Spółki) zawarła w dniu 16 grudnia 2003 roku z pozwaną Spółką (...) notarialną umowę sprzedaży. Przedmiotem tej umowy było spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego położonego w K. przy ulicy (...). Jednocześnie w § 8 tej umowy strony oświadczyły, że powołując się na umowę przedwstępną sprzedaży z 10 września 2002 roku, pozwana Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe i Handlowe (...) sp. z o.o. w O. zobowiązała się do ustanowienia hipoteki kaucyjnej do kwoty 5.250.000,00 złotych, na swojej nieruchomości w O., na rzecz Banku (...) SA celem zabezpieczenia kredytu udzielonego spółce (...) SA z siedzibą w L.. W przypadku egzekucji przez (...) SA z ustanowionego i opisanego zabezpieczenia, C (...) sp. z o.o. w W. zobowiązało się do zwrotu na rzecz (...) ściągniętej przez Bank należności.

Przedmiotową hipotekę kaucyjną pozwana spółka ustanowiła na swojej nieruchomości aktem notarialnym z dnia 13 września 2002 r., przed asesorem notarialnym M. Z. w kancelarii notarialnej w W., zapisanym w repertorium A pod numerem (...).

Po ustanowieniu przedmiotowej hipoteki kaucyjnej pozwana (...) wystąpiła do Sądu Okręgowego w Olsztynie z pozwem przeciwko Bankowi (...) SA o nakazanie – w celu uzgodnienia stanu prawnego nieruchomości, z rzeczywistym stanem – wykreślenia hipoteki kaucyjnej do kwoty 5.250.000,00 złotych, wpisanej dla zabezpieczenia kredytu udzielonego przez ten bank (...) SA z siedzibą w L.. Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2004 roku Sąd I instancji oddalił to powództwo, zaś Sąd II Instancji – Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił apelację (...) (wyrokiem z dnia 10 października 2005 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 289/05).

W 2003 roku Bank (...) SA wystąpił z pozwem przeciwko spółce (...) do Sądu Okręgowego Wydziału Gospodarczego w Olsztynie i w toku postępowania sądowego w dniu 14 lutego 2006 roku Bank (...) SA zawarł z pozwaną (...) ugodę sądową, w treści której pozwana spółka oświadczyła, że zobowiązała się i zapłaciła temu bankowi kwotę 2.250.000,00 złotych, zaś bank oświadczył, że wpłatę otrzymał. W związku z częściową spłatą (...) Bank (...) SA oświadczył, że zrzeka się praw z tytułu ustanowionej przez pozwanego hipoteki kaucyjnej do kwoty 5.250.000,00 złotych na nieruchomości położonej w O. Plac (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Przed podpisaniem ugody przed sądem gospodarczym w Olsztynie (w dniu 14 lutego 2006 roku) pozwana Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe i Handlowe (...) spółka z o.o. z siedzibą w O. aktem notarialnym z 07 grudnia 2005r. utworzyła kolejny podmiot gospodarczy – CENTRUM HANDLOWE (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.. Pozwana (...) została jedynym wspólnikiem (...) sp. z o.o. Uchwały w przedmiocie powołania tej spółki pozwana podjęła poprzez swoje organy w lipcu i sierpniu 2005r. Na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym tej nowej spółki pozwana wniosła aport w postaci prawa wieczystego użytkowania gruntu położonego w O. przy Placu (...) wraz z prawem własności budynków administracyjnego i gospodarczego znajdujących się na tym

gruncie i stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności , dla których to praw majątkowych Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Pozwana przedmiotowy aport wniosła do (...) sp. z o.o. aktem notarialnym z dnia 14 grudnia 2005 roku , zawartym przed notariuszem A. Z. , w jej kancelarii notarialnej w O. , zapisanym w repertorium A pod numerem (...).

W dniu 15 grudnia 2005 roku CENTRUM HANDLOWE (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. zawarła z (...) Bankiem (...) SA z siedzibą w W. umowę kredytu numer (...).Zgodnie z § 2 tej umowy spółka z O. wzięła kredyt w kwocie 4.000.000,00 złotych na okres do dnia 31 grudnia 2020 roku na refinansowanie nieruchomości spółki . Bank postawił ten kredyt do dyspozycji (...) w następujący sposób;

- pierwsza transza w kwocie 2.400.000,00 złotych od dnia 22 grudnia 2005 roku do 30 grudnia 2005 roku , bezpośrednio na rachunek Banku (...) SA, w wysokości odpowiadającej zadłużeniu z tytułu poręczenia kredytu (...) Chłodnia SA w L.

- druga transza w kwocie 1.000.000,00 złotych w okresie od dnia 31 stycznia 2006 roku do 30 czerwca 2006 roku , bezpośrednio na rachunek wskazany przez kredytobiorcę .

W tym samym dniu tj. 15 grudnia 2005 roku Bank (...) SA złożył pozwanej spółce (...) oświadczenie , że wyda zgodę na wykreślenie hipoteki kaucyjnej do kwoty 5.250.000,00 złotych ustanowionej na rzecz Banku tytułem zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego (...) Chłodnia SA w L. , na nieruchomości położonej w O. przy Placu (...), dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW (...), której użytkownikiem wieczystym jest Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe i Handlowe (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. – pod warunkiem wpłaty przez (...) sp. z o.o. w terminie do dnia 22 grudnia 2005 roku kwoty 2.250.000,00 złotych .

W dniu 23 grudnia 2005 roku Bank (...) SA złożył oświadczenie o zrzeczeniu się hipoteki wraz z zezwoleniem na jej wykreślenie . W treści oświadczenia bank wskazał, że Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe i Handlowe (...) sp. z o.o. w O. jest wieczystym użytkownikiem gruntu i właścicielem znajdujących się na gruncie budynków tj. nieruchomości położonej w O. przy ulicy (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW (...). Jednocześnie bank oświadczył, że w związku z częściową spłatą przedmiotowego kredytu zrzeka się praw z tytułu wpisanej hipoteki kaucyjnej do kwoty 5.250.000,00 złotych na zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego (...) Chłodnia SA w L. ..

W dniu 5 grudnia 2006 roku pozwana (...) skierowała do Sądu Rejonowego Wydziału Gospodarczego w Koszalinie wniosek – zawezwanie do próby ugodowej , przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., w przedmiocie zapłaty kwoty 2.269.715,00 złotych. W uzasadnieniu swojego wniosku strona pozwana wskazywała, że (...) wywiązując się ze zobowiązania umownego zawartego z powódką ustanowiła na swojej nieruchomości w O. hipotekę kaucyjną do kwoty 5.200.000,00 złotych na rzecz Banku (...) SA .Pozwana przyznała, że w związku z niezapłaceniem długu przez (...) Chłodnia SA w L. temu bankowi pozwana zawarła z (...) SA ugodę przed sądem olsztyńskim i spłaciła na rzecz tego banku kwotę 2.250.000,00 złotych oraz koszty procesu w wysokości 19.715,00 złotych .Nadto pozwana po raz kolejny powołała się na § 8 notarialnej umowy z dnia 16 grudnia 2003 roku, łączącej ją z powódką , przypominając że to (...) sp. z o.o. w K. zobowiązała się do zwrotu na rzecz (...) ściągniętej przez bank należności . W ocenie strony pozwanej wyżej wskazane okoliczności wskazują, że w stosunku do powódki uaktualnił się warunek zwrotu kwoty ściągniętej przez bank .

Na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2007 roku , przed Sądem Rejonowym Wydziałem Gospodarczym w Koszalinie , w sprawie o sygnaturze akt V G Co 269 / 06 , pozwana powtórzyła oświadczenie , że (...) zapłaciła na rzecz (...) SA 2.250.000,00 złotych skutkiem czego było zwolnienie z hipoteki nieruchomości przy ulicy (...) w O. .Na tym posiedzeniu powódka zawarła z pozwaną ugodę sądową mocą której zobowiązała się zapłacić pozwanej kwotę 19.715,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu poniesionych przez (...) przed Sądem Okręgowym w Olsztynie w

sprawie o sygn. . akt VGC 7/06 oraz kwotę 2.250.000,00 złotych tytułem zwrotu ściągniętej przez Bank (...) SA od (...) sp. z o.o. w O. kwoty stanowiącej zabezpieczenie kredytu udzielonego przez ten bank (...) SA .

W styczniu 2009 roku powódka na stronach internetowych www.orzeczenia.nsa.gov.pl odnalazła wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z 18 grudnia 2008 r, w sprawie o sygn. akt I SA/OL 460/08 , a następnie uzyskała kserokopię tego orzeczenia wraz uzasadnieniem . Z treści tego orzeczenia i uzasadnienia powódka dowiedziała się , że to nie pozwana a inny podmiot spłacił kwotę 2.250.000,00 złotych na rzecz (...) SA .

Pismem z dnia 3 marca 2009 roku skierowanym do Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa Produkcyjno Usługowego i Handlowego (...), spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. , powódka złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia woli , zawartego w ugodzie sądowej z dnia 26 stycznia 2007 roku , zawartej przed Sądem Rejonowym w Koszalinie , w sprawie o sygn.. akt V GCo 269/06. W uzasadnieniu swojego oświadczenia powódka wskazała, że w ugodzie tej (...) zobowiązała się do zapłaty kwoty 2.250.000,00 złotych tytułem zwrotu ściągniętej od pozwanej (...) , przez Bank (...) SA należności pieniężnej , stanowiącej zabezpieczenie kredytu udzielonego przez ten bank (...) SA w L. . Wobec ustalenia przez powódkę , że kwota 2.250.000,00 złotych nie została ściągnięta przez (...) SA od pozwanej (...) , brak jest odpowiedzialności powódki .

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z § 8 umowy notarialnej z dnia 16 grudnia 2003 roku zawartej pomiędzy poprzednikiem prawnym powodowej spółki (...) a pozwaną (...) powódka zobowiązana była do zapłaty na rzecz pozwanej należności pieniężnej w wysokości stanowiącej równowartość kwot wyegzekwowanych przez Bank (...) SA od (...) , w ramach egzekucji sądowej należności tego banku z tytułu kredytu udzielonego (...) Chłodnia SA w L. . Odpowiedzialność pozwanej spółki wynikała też z faktu ustanowienia przez nią , na swojej nieruchomości położonej w O. przy Placu (...) – hipoteki kaucyjnej na rzecz tego banku .

Sąd I instancji wskazał, że z treści oświadczeń pisemnych złożonych przez Bank (...) SA wynika, że pieniądze w kwocie 2.250.000,00 otrzymał i zezwolił na wykreślenie hipoteki kaucyjnej wpisanej na nieruchomości położonej w O. przy Placu (...), nie wynika z nich jednak jaki podmiot zaspokoił wierzytelność tego banku zabezpieczonego hipotecznie na przedmiotowej nieruchomości . Sąd wskazał, że z pisma pozwanej z grudnia 2006 roku , zawezwania do próby ugodowej , złożonego do sądu gospodarczego w Koszalinie wynika, że (...) oświadczała w sposób jednoznaczny , że to właśnie ona spłaciła na rzecz Banku (...) SA kwotę 2.250.000,00 złotych W ocenie Sądu I instancji dokumenty przedłożone przez stronę pozwaną we wniosku o zawezwanie do próby ugodowej przed koszalińskim sądem gospodarczym , z dnia 8 grudnia 2006 roku wprowadziły w błąd powódkę co do podmiotu , który zapłacił Bankowi (...) SA należność pieniężną dłużnika (...) Chłodnia SA w L., ponieważ do przedmiotowego wniosku pozwana spółka dołączyła oświadczenie (...) SA z 15 grudnia 2005 roku i z dnia 23 grudnia 2005r. Według Sądu Okręgowego w Koszalinie treść dokumentów nie dawała powódce "żadnej możliwości do ustalenia rzeczywistego stanu sprawy a zwłaszcza do uzyskania wiedzy co do podmiotu , który zapłacił temu bankowi kwotę 2.250.000,00 złotych " .

Z dokumentów przedłożonych przez strony procesu wynika, w ocenie Sądu I Instancji, że kwotę 2.250.000,00 złotych zapłaciła Bankowi (...) SA inna spółka tj CENTRUM HANDLOWE (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. . Wynika to, w ocenie Sądu Okręgowego w Koszalinie z treści umowy kredytowej z dnia 15 grudnia 2005 roku zawartej przez (...) sp. z o.o. a (...) Bankiem (...) SA z siedzibą w W., który to dowód nie był znany stronie powodowej wcześniej tj w dniu zawarcia z pozwaną (...) ugody sądowej przed Sądem Rejonowym V Wydziałem Gospodarczym w Koszalinie .

Powyższy materiał dowodowy według Sądu Okręgowego w Koszalinie nie daje podstaw do uznania , że powódka zawierając z pozwaną ugodę przed sądem gospodarczym w Koszalinie miała świadomość , że za dług (...) Chłodnia SA w L. wobec Banku (...) SA zapłaciła (...)a nie pozwana (...).

Sąd I instancji wskazał, że przesłuchany w sprawie J. D., który podpisał w dniu 26 stycznia 2007 roku ugodę w imieniu powódki oświadczył, że nie posiadał wiedzy o tych zdarzeniach prawnych dotyczących spłaty przedmiotowego kredytu, ani też o procesach (...) z Bankiem (...) SA przed olsztyńskim sądem gospodarczym. W ocenie Sądu Instancji

z treści zeznań M. D. (1) wynika, że do 2009 roku nie miał on wiedzy co do podmiotu, który zapłacił przedmiotową wierzytelność Banku (...) SA, że tym podmiotem nie była pozwana (...) lecz inny niezależny podmiot gospodarczy (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. Sąd I Instancji wskazywał, że z samego faktu, iż M. D. (1) był prokurentem samoistnym w powodowej spółce (...) i jednocześnie członkiem Rady Nadzorczej pozwanej (...) (latach 2005- 2006) nie można wyciągać kategorię wniosków jakoby ten świadek miał wiedzę o tym w jaki sposób miała być zapłacona przedmiotowa wierzytelność (...) SA, a także, że pozwana nie wykazała, że na posiedzeniach Rady Nadzorczej (...) w latach 2005-2006, w których uczestniczył M. D. (1) omawiano treść umowy kredytowej (...) z (...) Bankiem (...) SA oraz celowości utworzenia spółki (...). Sąd Okręgowy w Koszalinie wskazywał także, że z treści zeznań tego świadka wynika, że według jego wiedzy spółka (...) została powołana do obsługi nieruchomości w O., zaś kredyt wzięty przez tę spółkę miał być przeznaczony na modernizację nieruchomości; z kolei analiza treści aktu założycielskiego (...) wskazuje, że jest to samodzielny podmiot gospodarczy, którego jedynym udziałowcem jest pozwana (...). Nadto z treści umowy kredytowej (...) z (...) Bankiem (...) SA wynika, że spółka ta wzięła kredyt na refinansowanie swojej nieruchomości położonej w O. przy Placu (...). Pierwsza transza miała na celu doprowadzenie do wykreślenia wcześniejszych hipotek obciążających tę nieruchomość w O., zaś druga transza kredytu na cele gospodarcze kredytobiorcy.

W tych okolicznościach Sąd I instancji uznał, że spółka (...) zapłaciła należność wobec Banku (...) 240.000,00 złotych albowiem była dłużnikiem rzeczowym tego banku z uwagi na treść hipoteki kaucyjnej obciążającej jej nieruchomość w O. .

W związku z powyższym Sąd Okręgowy w Koszalinie uznał, że na dzień 26 stycznia 2007 roku tj. na dzień zawarcia przez strony ugody przed koszalińskim sądem gospodarczym powódka nie miała wiedzy co do podmiotu który spłacił wierzytelność Banku (...) SA, że z treści dokumentów dołączonych przez pozwaną do wniosku o zawezwanie do próby ugodowej przed Sądem Rejonowym w Koszalinie wynika, że to (...) nie (...) zapłacił dług (...) Chłodni SA dla (...), zaś do wniosku o zawezwanie do próby ugodowej pozwana nie przedłożyła dokumentów co do zapłaty należności banku przez (...) już w grudniu 2005 roku, którymi dysponowała z uwagi na fakt, że prezes zarządu pozwanej spółki był jednocześnie prezesem zarządu spółki(...).

W tych okolicznościach za niewiarygodne Sąd Okręgowy uznał zeznania świadka E. B., że przekazała ona M. D. (1) wiedzę na temat spłaty przedmiotowego kredytu przez (...), wskazując, że zeznania tego świadka, w tej części pozostają w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie a zwłaszcza oświadczeniami pozwanej zawartymi we wniosku o zawezwanie do próby ugodowej i dołączonymi doń dokumentami, ponieważ z tych dokumentów wprost wynika, że przedstawiciele pozwanej spółki twierdzili kategorię, że to (...) spłacił dług wobec (...) SA, zaś swoje roszczenia pieniężne, o charakterze regresowym oparli na treści § 8 umowy notarialnej z 16 grudnia 2003 roku.

Zdaniem Sądu Okręgowego strona powodowa prawidłowo i skutecznie złożyła w dniu 3 marca 2009 roku oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia woli, zawartego w ugodzie sądowej z dnia 26 stycznia 2007 roku, skoro już od grudnia 2005, kiedy (...) przeniósł prawo użytkowania gruntu i prawo własności budynków, położonych w O. przy Placu (...) tytułem aportu do (...) sp. z o.o. w O., pozwana przestała być dłużnikiem rzeczowym Banku (...) SA, a więc tym samym pozwana nie miała obowiązku spełnienia świadczenia pieniężnego na rzecz tego banku z tytułu wierzytelności bankowej zabezpieczonej hipotecznie na jej nieruchomości. Z momentem wniesienia tej nieruchomości tytułem aportu do innego podmiotu – spółki prawa handlowego (...) to ta nowa spółka stała się nowym dłużnikiem rzeczowym przedmiotowego banku.

W ocenie Sądu I instancji pozwana (...) celowo zataiła przed powódką fakt co do podmiotu, który zapłacił przedmiotową należność pieniężną na rzecz Banku (...) SA, aby skorzystać z podstawy prawnej roszczenia regresowego wynikającego z § 8 wyżej opisanej umowy notarialnej z 16 grudnia 2003 roku.

Sąd Okręgowy wskazał, że postawa pozwanej (...), która świadomie zataiła przed powódką fakt, że to nie ona lecz inna spółka spłaciła wierzytelność Banku (...) SA, zabezpieczoną na nieruchomości położonej w O. przy Placu (...)

pozwoliła skutecznie uchylić się powódce od skutków prawnych oświadczenia woli - ugody zawartej w dniu 26 stycznia 2007 roku przed sądem gospodarczym w Koszalinie.

Sąd wskazał nadto, że zgodnie z treścią art. 918 § 1 k.c. uchylenie się od skutków prawnych ugody zawartej pod wpływem błędu jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy błąd dotyczy stanu faktycznego, który według treści ugody obie strony uważały za niewątpliwy, a spór albo niepewność nie byłyby powstały, gdyby w chwili zawarcia ugody strony wiedziały o prawdziwym stanie rzeczy. Z kolei § 2 tego przepisu stanowi, że nie można uchylić się od skutków prawnych ugody z powodu odnalezienia dowodów co do roszczeń, których ugoda dotyczy, chyba, że została zawarta w złej wierze.

Reasumując powyższe ustalenia i rozważania Sąd I Instancji przyjął, że:

- pozwana (...) we wniosku o zaważanie do próby ugodowej świadomie zataiła prawdę co do podmiotu, który rzeczywiście spłacił należność pieniężną Banku (...) SA;
- pozwana (...) świadomie wprowadziła w błąd powódkę w celu uzyskania tytułu wykonawczego o zapłatę należności pieniężnej w oparciu o zobowiązanie (...) sp. z o.o. w K. wynikające z § 8 umowy notarialnej z 16 grudnia 2003 roku;
- powódka skutecznie uchyliła się od skutków prawnych tej ugody sądowej składając w dniu 3 marca 2009 r stosowne oświadczenie woli i przesyłając je na ręce prezesa zarządu pozwanej spółki.

Zgodnie z treścią art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu wykonawczego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienie świadczenia, jeśli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W ocenie Sądu Okręgowego zdarzeniem prawnym, które nastąpiło po powstaniu przedmiotowego tytułu wykonawczego jest złożenie przez powódkę, w dniu 3 marca 2009 roku, oświadczenia woli o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia zawartego w treści tej ugody sądowej. Postępowanie dowodowe wykazało, że błąd został wywołany przez pozwaną (...) wyłącznie w celu uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko powódce mimo braku causa do świadczenia po stronie (...) sp. z o.o. z siedzibą w K.. Takie działanie pozwanej Sąd I instancji ocenił jako działanie w złej wierze, albowiem pozwana reprezentowana przez profesjonalnych pełnomocników procesowych zataiła przed powódką, że na dzień zaspokojenia wierzytelności (...) SA nie była dłużnikiem rzeczowym, a także fakt iż zaspokojenia wierzytelności pieniężnej tego banku dokonała inna spółka prawa handlowego tj. (...).

Tym samym sąd uznał, że żądanie pozwu jest w pełni zasadne i uwzględniając je, na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. pozbawił w całości przedmiotowy tytuł wykonawczy wykonalności (punkt pierwszy wyroku).

O kosztach sądowych sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie art. 233§ k.p.c, polegające na uznaniu, że zgromadzone w sprawie dowody pozwalają na przyjęcie, iż:

-powódka zawierając z pozwaną ugodę przed Sądem Gospodarczym w Koszalinie nie miała świadomości, że hipotekę kaucyjną za zobowiązanie (...) Chłodnia SA w L. wobec bank (...) SA faktycznie spłaciła (...), a nie pozwana (...) i w tym zakresie dania wiary zeznaniom świadka M. D. (1) oraz uznania dla oceny tego faktu przydatności zeznań J. D.

-zeznania E. B. są niewiarygodne co do przekazania M. D. (1) wiedzy na temat sposobu spłaty zobowiązania hipotecznego przez (...)

-przedłożone przez pozwaną protokoły z posiedzeń rady nadzorczej pozwanej i uchwały rady nadzorczej oraz pozostałe przedłożone przez pozwaną dokumenty na okoliczność istotnej roli, jaką pełnił M. D. (1) w działalności pozwanej, jak i zeznania świadków G. D., M. O. nie są wystarczające dla wykazania okoliczności, że sposób i mechanizm pozyskania środków na spłatę hipoteki był dla M. D. doskonale znany, a co więcej, ustalenie, że fakt ten był ukrywany przed powódką

-pozwanej nie przysługiwało roszczenie regresowe wobec powódki, skonkretyzowane w ugodzie sądowej, zawartej przed Sądem Okręgowym w Koszalinie

2. naruszenie art. 227 k.p.c w zw. z art. 217§1 i 3 k.p.c w zw z art. 232 k.p.c poprzez pominięcie przeprowadzenia dowodu z niektórych dokumentów zawnioskowanych przez stronę pozwaną, które miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, przy jednoczesnym braku formalnego oddalenia wniosków dowodowych w tym zakresie, a mianowicie dowodów z :

-dokumentu urzędowego k. 89-102 wyroku WSA w Olsztynie, z jednoczesnym powołaniem się na ten dowód w uzasadnieniu wyroku;

-dokumentu urzędowego k. 362-365- protokołu przesłuchania M. D. oraz wniosku (k. 360) o zwrócenie się do Sądu Okręgowego w Warszawie Wydział XII Karny o wydanie protokołu przesłuchania tego świadka

-dokumentów k. 374-378, 379-380 i 384

3. naruszenie art. 309 k.p.c oraz art. 235§1 i 236 k.p.c w związku z art. 328§2 k.p.c i 233§1 k.p.c poprzez oparcie w istotnym zakresie rozstrzygnięcia na dowodach nieprzeprowadzonych formalnie na rozprawie

4. naruszenie prawa materialnego, tj art. 65§2 k.c. w związku z § 8 umowy notarialnej z dnia 16 grudnia 2003r poprzez błędną wykładnię tego postanowienia umownego, polegającą na tym, że Sąd błędnie przyjął że obowiązek świadczenia pieniężnego po stronie powodowej spółki powstawał wyłącznie wtedy, gdyby świadczenie wobec Banku (...) SA zostało spłacone przez(...), podczas gdy zapis ten dawał pozwanej prawo do uzyskania od powódki swoistego ekwiwalentu za szkodę wyrządzoną przez ustanowienie hipoteki kaucyjnej.

W związku z powyższym apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca Spółka podniosła, że Sąd, ustalając istnienie błędu, winien wybrać przedstawiciela powódki, któremu przypisał istnienie błędu, jako, że po stronie powódki zaangażowane były w akt zawarcia ugody trzy osoby: członek zarządu E. B., prokurent M. D. (1) i pełnomocnik J. D.. W ocenie apelującej Sąd I Instancji przecenił wartość merytoryczną zeznań J. D., który wykonywał jedynie czynność procesową zawarcia ugody, do czego został upoważniony przez swojego mocodawcę, a to jego zeznaniom dał wiarę co do decydującej w sprawie okoliczności, tj braku świadomości powódki, że za dług (...) Chłodnia SA w L. faktycznie zapłaciła (...).

Pozwana wskazała, że nie można zgodzić się z Sądem Okręgowym, iż pozwana nie wykazała, że na posiedzeniach Rady Nadzorczej (...) w latach 2005-2006, w których uczestniczył M. D. (1), omawiano treść umowy kredytowej (...) z (...) Bankiem oraz celowość utworzenia spółki (...), ponieważ zagadnienie to było omawiane już 14 lipca 2005r, kiedy podjęto dwie uchwały, m.in wyrażającą zgodę na powołanie nowej spółki i rekomendującą zgromadzeniu wspólników wyrażenie zgody na pokrycie udziałów w nowej spółce aportem w postaci prawa użytkowania wieczystego i prawa własności budynków, stanowiących odrębną nieruchomość przy pl. (...) w O., a następnie 5 grudnia 2005r Rada Nadzorcza otrzymała informację, że (...) spłaci dług (...), co wynika wprost z protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej z tej daty. Dokumenty z posiedzeń Rady Nadzorczej (...), w której zasiadał M. D. (1), pozostają w oczywistej sprzeczności z jego zeznaniami, że (...) została powołana do obsługi nieruchomości w O., a kredyt wzięty przez tę spółkę miał być przeznaczony na modernizację budynku. W ocenie apelującego Sąd nie wziął pod uwagę, że M. D. (1) jest osobiście zainteresowany wynikiem niniejszej sprawy, ponieważ od wielu lat pracuje u powódki, a realizacja umowy ma realny

wpływ na jej kondycję finansową; miał też realny wpływ na działalność powódki, co wynika z zeznań świadków- w tych okolicznościach przyjęcie, że wiedza świadka M. D. (1) o mechanizmie spłaty hipoteki, pochodziła z przypadkowego odkrycia w internecie orzeczenia WSA, razi naiwnością. Apelujący wskazał ponadto, że z zeznań świadka D. i dokumentów władz korporacyjnych pozwanej Spółki ewidentnie wynika, że założenie spółki (...) spowodowane było koniecznością dostosowania się do wymagań banku kredytującego, celem pozyskania finansowania umożliwiającego spłatę zobowiązania zabezpieczonego hipoteką; był to zabieg wyłącznie finansowo-księgowy, umożliwiający spłatę kredytu poprzez "papierową" zmianę parametrów ekonomicznych- to prawo do nieruchomości pozwanej spółki jako jej podstawowy aktyw nie pozwalało na zaciągnięcie kredytu, ale już to samo obciążone hipoteką prawo do nieruchomości wniesione do spółki celowej z wyłącznym udziałem pozwanej na to pozwalało.

Pozwana Spółka podniosła również, że brak było podstaw do odmowy wiarygodności zeznań świadka E. B.- Sąd wskazał, że jej zeznania pozostają w sprzeczności z oświadczeniami i dokumentami załączonymi do wniosku o zawiązanie do próby ugodowej, tymczasem świadek ten ani nie był autorem zawiązania, ani nie uczestniczył w wytworzeniu tych dokumentów, a więc brak jest racjonalnych podstaw do uznania, że świadek, posiadając wówczas większościowy udział w pozwanej spółce, nie wiedział o celu powołania spółki (...), tym bardziej, że pozwanej realnie groziła egzekucja z podstawowego składnika majątku tej spółki.

Apelujący wskazał ponadto, że Sąd I instancji pominął istotne w sprawie dowody, nie wydał jednak postanowienia o oddaleniu wniosków dowodowych w tym zakresie, tymczasem dowody te miały istotne znaczenie w sprawie.

Odnosnie zarzutów naruszenia praw materialnego pozwana Spółka podniosła, że w treści zawartej ugody sądowej nie ma zapisu, że podstawą jej zawarcia jest fakt zapłaty na rzecz banku kwoty 2.250.000zł wprost przez pozwaną, lecz zapis o zapłacie kwoty 2.250.000zł tytułem zwrotu ściągniętej przez (...) kwoty; całość treści ugody i towarzyszących okoliczności przesądza o tym, że strony przystępowały do jej zawarcia z wiedzą, że pozwana nie straciła prawa użytkowania wieczystego i własności budynków, a banki nic nie egzekwował. To zaś z kolei w ocenie skarżącego przesądza o tym, że strony inaczej, niż dosłownie traktowały zapis §8, a mianowicie jako ogólną podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej powódki wobec pozwanej, w przypadku gdyby ta doznała szkody w związku z udzielonym zabezpieczeniem. Apelujący wskazał, że w ten sposób traktował również ten zapis Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie, wskazując, że kwota ustalona w ugodzie sądowej jest w gruncie rzeczy ekwiwalentem wypłaconym w związku z ustanowieniem hipoteki kaucyjnej, w taki też sposób wskazywał to w protokole zeznań k. 362-365 (pominiętych w postanowieniu dowodowym przez Sąd I instancji) M. D. (1), wskazując, że "sens tego zapisu rozumiałem jako gwarancję udzieloną przez C (...) H Spółka z o.o jako większościowego akcjonariusza (...) SA gwarancję na wypadek szkody, którą mógł ponieść (...) Spółka z o.o. w wyniku realizacji zabezpieczenia". Pozwana wskazywała nadto, że pozwana poniosła rzeczywistą szkodę wskutek spłaty kredytu przez (...), która wyraża się w tym, że zbycie udziałów w spółce (...) odbyło się po niższej cenie z powodu objęcia ich zgodnie z treścią art. 175§ k.s.h, a więc z pomniejszeniem ich wartości o wartość zredukowanego zobowiązania wobec (...) SA.

W odpowiedzi na apelację powódka, powołując się na argumentację podniesioną w pozwie oraz na uzasadnienie Sądu I Instancji, wniosła o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację wywiedzioną przez pozwaną spółkę należało uznać za uzasadnioną.

W świetle utrwalonego w judykaturze stanowiska postępowanie apelacyjne, jakkolwiek jest postępowaniem odwoławczym, stanowi kontynuację postępowania przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji. Z tego też względu w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie wyrażany jest pogląd, że sąd apelacyjny ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz przeprowadzenia jego samodzielnej oceny, przy uwzględnieniu zasad wynikających z art. 233§1 kpc. Na oczywistość tego obowiązku wskazuje się w szczególności w przypadku, gdy strona wnosząca apelację zarzuciła sądowi pierwszej

instancji wadliwą, naruszającą zasady płynące z art.233§1 kpc ocenę dowodów (tak m.in. postanowienie z dnia 17 kwietnia 1998r r II CKN 704/97, OSN 1998/12/214, wyrok z dnia 7 maja 2003r, IV CKN115/01, niepubl.).

W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999r (III CZP 59/98 OSNC 1999/7-8/124) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba, że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (por. także wyrok Sądu Najwyższego dnia 11 stycznia 2006r IIICK 358/05).

Wynikająca z usytuowania sądu odwoławczego jako sądu meriti powinność ponownej kompleksowej oceny materiału procesowego doprowadziła do wniosku, że Sąd I instancji naruszył określone w art. 233§1 kpc zasady oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w stopniu skutkującym potrzebą wydania w sprawie orzeczenia reformatoryjnego w kierunku postulowanym przez apelującego.

Odmienne, niż uczynił to Sąd Okręgowy, Sąd Apelacyjny ocenia skutki przedstawienia przez stronę pozwaną dokumentów załączonych do wniosku o zawezwanie do próby ugodowej i samego wniosku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego dokumenty te nie mogły wprowadzić w błąd powódki co do podmiotu, który spłacił Bankowi (...) SA należność pieniężną dłużnika (...) Chłodnia SA w L., ponieważ zarówno w chwili składania wniosku jak i w dacie zawierania ugody powódka wiedziała, że w celu spłaty wierzytelności objętej hipoteką została powołana przez pozwaną Spółkę spółka zależna, tj (...).

Powodowa Spółka- zarówno jej organy, jak i prokurent Spółki, miały bowiem pełną świadomość celu, dla którego została powołana Spółka (...), tj wyłącznie w celu spłaty wierzytelności, za którą odpowiadała pozwana jako dłużnik rzeczowy, i to tylko dlatego, że sytuacja spółki (...) nie pozwalała na spłatę kredytu. Wiedzę o tych okolicznościach miał M. D. (1)- z racji zasiadania w Radzie Nadzorczej pozwanej Spółki w okresie, w którym na posiedzeniach Rady omawiano cel utworzenia Spółki (...) i cel wniesienia do tej spółki aportem nieruchomości w celu zaciągnięcia kredytu a następnie spłaty kredytu (...) Chłodnia, a także jedyny wówczas członek zarządu powodowej Spółki, E. B., również z racji posiadania większościowego pakietu udziałów w pozwanej Spółce.

Wywodzenie w tej sytuacji przez powódkę, że fakt spłaty kredytu przez spółkę (...) był dla niej zaskoczeniem czy że dowiedziała się o nim po zawarciu ugody, przypadkiem, z publikacji w internecie, musi być w tych okolicznościach uznane za twierdzenie wysnute wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania, a ocena dokonana przez Sąd Okręgowy, że było inaczej, jest oceną dokonaną z naruszeniem art. 233§1 kpc.

Jak słusznie podkreślała strona pozwana, Sąd ten w swoich rozważaniach nie wskazał w sposób jednoznaczny, świadomość którego konkretnie podmiotu oceniał, przyjmując, że osoba ta pozostawała w błędzie.

Według Sądu Apelacyjnego ocena ta winna dotyczyć przede wszystkim świadomości członków Zarządu powodowej Spółki.

To świadomość organów osoby prawnej decyduje bowiem w pierwszej kolejności o istnieniu lub nieistnieniu błędu przy czynności prawnej, jaką jest ugoda. Wynika to wprost z art. 38 k.c., zgodnie z treścią którego osoba prawna działa przez swoje organy. Dlatego konstrukcja wad oświadczeń woli może dotyczyć oświadczeń woli składanych przez osobę prawną, a ściślej przez osoby wchodzące w skład jej organów. Pogląd ten jest utrwalony w orzecznictwie (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2006r LEX nr 380971 V CSK 301/06).

Ponieważ ugodę w imieniu powódki zawierał pełnomocnik ustanowiony przez prokurenta powódki, M. D. (1), powódka mogła powołać się również na wady oświadczenia woli prokurenta (ustanowiony przez niego pełnomocnik, adwokat J. D. był wyłącznie wykonawcą jego woli, osobą mało zorientowaną w sprawach spółki i kwestia jego świadomości nie ma większego znaczenia dla rozstrzygnięcia-zresztą strona powodowa powoływała się głównie na błąd wywołany u M. D. (1)).

Niemiej jednak, jak już wyżej wskazał, zarówno prokurent powodowej Spółki (...), jak i prezes Zarządu powódki (...) z o.o., E. B., wiedzieli o celu powołania Spółki (...). Przy ocenie dowodu z zeznań świadka E. B. Sąd Okręgowy w Koszalinie naruszył art. 233§1 kpc. Przyczyny, dla których Sąd odmówił przymiotu wiarygodności zeznaniom tego świadka, są, w ocenie Sądu, niezgodne z zasadami logicznego wnioskowania. Sąd wskazał bowiem, że relacja tego świadka jest sprzeczna z oświadczeniami i dokumentami dołączonymi do wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, tracąc jednak z pola widzenia to, że decydującą okolicznością dla rozstrzygnięcia sprawy i dla ustalenia, czy powódka wiedziała, czy nie, o sposobie spłaty wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, jest świadomość organów osoby prawnej. To, że w dokumentach dołączonych do wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, wskazano, że kredyt spłaciła Spółka (...), a nie (...), nie pozostaje bowiem w żadnym związku logicznym ze stanem świadomości świadka E. B.. Ówczesna Prezes Zarządu powodowej Spółki mogła wiedzieć, że kredyt spłaciła (...) (skoro do tego celu została powołana), pomimo wskazywania przez pozwaną Spółkę w dokumentach dołączonych do wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, że kredyt spłaciła Spółka (...). Wskazanie w dokumentach dołączonych do zawezwania do próby ugodowej jako spłacającej wierzytelność spółki (...), a nie (...) nie wyklucza w żaden sposób tego, że E. B. mogła wiedzieć, że dokonała tego (...) (do tego wyłącznie zresztą celu powołana). Te dwie okoliczności, wbrew przekonaniu Sądu Okręgowego, nie są ze sobą sprzeczne. Sąd Okręgowy zdaje się twierdzić, że skoro z dokumentów dołączonych do wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, wynikało, że kredyt spłaciła Spółka (...), to świadek nie miał prawa sądzić, że było inaczej. To rozumowanie jest jednak wadliwe.

Umknęło bowiem Sądowi Okręgowemu przy ocenie dowodów powołanych w niniejszej sprawie całe tło powołania (...) i cel jej powstania, a także pozycja świadka E. B. w powodowej i pozwanej Spółce. Świadek w roku 2005r dysponowała większościami udziałem w pozwanej spółce, kondycja finansowa której to spółki w tym okresie nie pozwalała na zaciągnięcie kredytu, zaś wpisana na podstawowym składniku majątku tej spółki hipoteka groziła prowadzeniem przez bank egzekucji. Utworzenie w tej sytuacji nowej spółki i pokrycie kapitału zakładowego aportem w postaci użytkowania wieczystego i prawa własności budynków przy Pl. (...) w O. było czynnością prawną, wymagającą zgody Zgromadzenia Wspólników Spółki (...). Nie można było tego zataić przed wspólnikami. Świadek E. B. nie mogła wręcz nie wiedzieć o tym, że kredyt będzie spłacony przez (...), skoro taki był cel jej powstania. Sąd Okręgowy, oceniając pochoptionie dowód z zeznań świadka E. B. jako niegodny wiary, nie odniósł ponadto się w ogóle do treści dowodów, z których wynika, że przekonanie E. B. o tym, że to (...) ma spłacić wierzytelność objętą hipoteką, było przekonaniem uzasadnionym. Dowody te to m.in. zeznania W. K., członka zarządu pozwanej, który wskazał, że " (...) osobiście nie spłacił należności (...) CHŁODNIA SA w L. na rzecz Banku (...). Pozwany ze swojego majątku wydzielił część majątku i na tej części powołał do życia spółkę (...) z siedzibą w O.. Ta Spółka (...) zawarła umowę kredytową zabezpieczoną na swojej nieruchomości w O. z bankiem (...) SA w W. na kwotę 2 mln 250 tys (...) W następstwie spłaty tej kwoty (...) wyraził zgodę na wykreślenie hipoteki na całą kwotę 5 mln 200 tys. zł obciążającą nieruchomość (...) w O.. O tych transakcjach wiedziała Spółka C (...). W Radzie Nadzorczej spółki (...) był prokurent M. D. (1) i na jednym z posiedzeń rad było napisane dlaczego powstaje spółka (...), w jakim celu i co ma spłacić".

Sąd nie odniósł się również w uzasadnieniu do zeznań świadka M. O., który zeznał "majątek spółki (...) zorganizowany w spółkę (...) po zaciągnięciu kredytu spłacił zredukowaną należność wobec (...). Wówczas dla wszystkich, którzy byli w grupie, tj. pani B., pana B., H., (...) i D., dla wszystkich było jasne, w jaki sposób (...) spłacił hipotekę".

Całkowitym milczeniem Sąd Okręgowy pominął również zeznania G. D., który wskazywał na te same okoliczności, co świadek E. B., świadek M. O. i świadek W. K., tj że utworzenie spółki (...) wymagało zaopiniowania przez Radę Nadzorczą i wyrażenia zgody przez Walne Zgromadzenie wspólników, i że cel powołania (...) był członkom Rady Nadzorczej doskonale znany. Wynika to wprost z zeznań tego świadka "Na zebraniu były przedstawiane powody, dla których spółka jest zawiązywana. Ja, Pan (...) i Pan K. głosowaliśmy za, chodziło o to, żeby przekonać pracowników do tego przedsięwzięcia, że nie jest to żadna kradzież, czy wyprowadzenie majątku. Zarząd w osobie Pana H. zreferował to, o czym dzisiaj mówimy".

W tych okolicznościach razi dowolnością nie tylko uznanie zeznań E. B. za niegodne wiary, lecz także ustalenie przez Sąd Okręgowy, że pozwana nie wykazała, że na posiedzeniach Rady Nadzorczej (...) w latach 2005-2006 omawiano celowość utworzenia Spółki (...).

Ten wniosek pozostaje w oczywistej sprzeczności nie tylko z zeznaniami wskazanymi wyżej świadków E. B. i G. D., lecz również z treścią protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej z dnia 5 grudnia 2005r k. 223-224, w którym figuruje zapis, że J. H. zreferował obecnym członkom Rady (w tym prokurentowi powódki, M. D. (1)), że (...) spółka (...) spłaci hipotekę za zobowiązanie wobec (...) we W. w kwocie 2. 250.000zł. To zaś czyni uzasadnionym również zarzut apelacji co do naruszenia art. 233§1 k.p.c w zakresie uznania zeznań M. D. (1) za wiarygodne, choć są one wyraźnie sprzeczne z treścią w/w protokołu Rady Nadzorczej, a nadto z zeznaniami wskazanymi wyżej świadków. W tych okolicznościach uznać należało, że nie tylko członkowie Zarządu powodowej Spółki, lecz również jej prokurent, M. D. (1), który ustalał warunki ugody, znali cel powołania Spółki (...) i wiedzieli że to ten podmiot, a nie (...) ma spłacić zobowiązanie kredytowe (...)

To z kolei implikuje wniosek, że wadliwe jest ustalenie przez Sąd Okręgowy, że zdarzeniem prawnym, które powstało po powstaniu tytułu egzekucyjnego, wskutek którego zobowiązanie wygasło jest złożenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli zawartego przez złożonego pod wpływem błędu. Wskazane wyżej okoliczności wskazują na to, że zarówno Prezes Zarządu spółki (...), jak i jej prokurent, M. D. (1) mieli pełną świadomość co do tego, w jakim celu jest powołana Spółka (...) i że to ona ma spłacić należność zabezpieczoną hipoteką. Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego Sąd Apelacyjny uważa, że w związku z tym brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że (...) zataiła przez powódką fakt, że to spółka (...) spłaciła zobowiązanie zabezpieczone hipoteką. Nie można bowiem zataić faktów, które strona czynności prawnej doskonale zna. Skoro zatem to ustalenie jest wadliwe, wskazać należy, że nie ziszczyły się przesłanki uchylenia się od oświadczenia woli z art. 918 k.c., ani określone w §1, ani w §2 tego przepisu. Skoro zatem przesłanki te nie zostały spełnione, nie ma podstaw do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego zgodnie z żądaniem pozwu, ponieważ nie zostały spełnione przesłanki pozbawienia wykonalności przewidziane w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z treścią którego dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu wykonawczego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane.

Wysnuty powyżej wniosek przesądza o tym, że nie ma potrzeby ustosunkowywać się do kolejnych zarzutów apelacji w przedmiocie naruszenia prawa materialnego.

Na marginesie natomiast wskazania wymaga, że uzasadniony był zarzut apelacji co do naruszenia art. 227 k.p.c. nieuzasadnionego pominięcia w postanowieniu dowodowym niektórych dowodów- w tym zakresie Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe o dowody z dokumentów, treść których nie była objęta sporem.

Względem na wskazane wyżej okoliczności sprawił, że Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu za pierwszą i drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98§1 kpc oraz §6, 13 ust 1 pkt 2 i 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

del. SSO Joanna Kitłowska-Moroz SSO Małgorzata Gawinek SSO Wiesława Kaźmierska